

[Transcript] DS Vandaag / Onze reporter praatte met mensensmokkelaars in Tunesië

Dit is Vandaag, de dagelijkse podcast van de standaard. Ik ben Alexander Lippenveld.
In Tunesië draait de smokkelindustrie op volle toeren. Er vertrekken heel wat migranten met een bootje naar Italië.
En niet alleen Tunesiërs zwagen de oversteek omdat het land economisch aan de grond zit.
Ook zwarte Afrikanen moeten er op de loop gaan, sinds de Tunesische president Hen Vogel Vrij heeft verklaard.
Hoe komt het dat het land waar de Arabische lente 12 jaar geleden startte nu een vrijhaven is voor mensen smokkel?
Ik zit in de auto met twee smokkelaars en ze hebben net muziek opgezet.
Ze hebben net helemaal uitgelegd hoe ze migranten naar Europa brengen.
En nu brengen ze mij terug naar mijn hotel.
Dat is een van de meest gestoorde interviews die ik ooit heb gedaan.
Kaspurg Hotel's reporter voor ons weekblad. We bellen je in Tunesië waar je, konden het al horen met de smokkelaars hebt gesproken die migranten in een bootje naar Europa brengen.
Dat klinkt heel spannend. Ben je veilig terug in je hotel geraakt?
Ik ben veilig terug geraakt. Het was inderdaad een al hallucinante ervaring.
Ik zat op het erast te praten met die kerels.
En ik viel eigenlijk van de ene verbazing en de andere die waren ontzettend open.
Duidelijk helemaal niet bang voor de politie of om te geven welke autoriteiten die een zouden kunnen komen vastzetten.
Maar dan op het einde zit ik daar in die Toyota die mij daar het Iblis Hotel terug mee brengt.
Ik moet zeggen ik zat daar toch mijn kleine hartje.
Vooral omdat je denkt aan wat het verhaal achter die smokkel is.
Al die honderden mensen die hadden dan via deze route niet overleven.
Europa had al jaren gezegd dit is onze absolute topprioriteit.
En plotseling zit je daar met twee jongens in de auto die vertellen.
Dit is hoeveel we vragen voor een zitje in een boot.
Dit is wat we doen om te zorgen dat we er heel rijk van worden.
En wat voor gasten zijn dat dan die mensen smokkelaar zijn?
Gewoon jongens zoals jij en ik of is dat vooral veel blink blink en show?
Nou wel, ik zou niet zeggen zoals jij en ik Alexander.
Een van de twee wil je graag Hassan genoemd worden.
Toen kun je een nom selecteren.
Hassan?
Het is een jongen van 25.
Die had rond zijn pols een horloge van vulgare van 10.000 dollar.
Die had een beetje gelige ogen.
Later bleek waarom hij zei dat hij heel graag cannabis rookt.
En hij zat de hele tijd voorturen tijdens ons gesprek van zo'n waterpip te roken met haar bij smaak.
En hij blijft de hele tijd zo die dikke rookbalm van soete haarbegeur.
Mijn kant op de vele mail strak aankik en ook de hele tijd proverseerde van wat vind je er nu van.
Wat ik allemaal vertel.
Dat was duidelijk de hele tijd zo.

[Transcript] DS Vandaag / Onze reporter praatte met mensensmokkelaars in Tunesië

Kijk mij hier eens, ik heb stoere verhalen.
Ik word rijk met verschrikkelijke trafiek.
En probeer mij maar eens te veroordelen.
Laat het ons even hebben over die vluchtelingestroom vanuit Tunesië.
Boodvluchtelingen, dat associeren we vooral met Libye afgelopen jaren.
Jij bent nu in Tunesië, wat is er daar aan de hand?
In Tunesië is er in Sneltempo een nieuwe route ontstaan die de voorbije jaren vooral bestond uit Tunesië zelf.
Maar de laatste acht, negen maanden sinds de zomer vorig jaar zien we daar een nieuwe groep Michel te bijkomen.
In het najaar begon dat al.
Waar de plosseling steeds meer mensen uit Chinezen en Ivoorkust ook die route begonnen te nemen.
Daarnaast zijn er sinds begin van het jaar door de president, een autocraat en populist die de haat tegen zwarte aanmoedigde in zijn eigen land.
Waar het dat er allerlei racistische incidenten, door zijn geweest kloppochten en z'n woord, heeft dat ook nog een keer zwarten die al in Tunesië waren, en ook verder er toe gedreven om te vertrekken.
En op die manier is Tunesië dit jaar eigenlijk bijna auto de bloe Libye voorbij gegaan.
Dus in de eerste vier maanden van dit jaar zijn er bijna 20.000 mensen in Italië die aangekomen zijn uit Tunesië, tegenover 17.000 uit Libye.
En dat wilden ik onderzoeken.
Hoe komt dat? Wie zijn die mensen?
Wie zijn de smokkelaars die dat organiseren?
Daar ben ik daar op zoek gegaan.
Ja, laat ons beginnen bij die smokkelaars.
Je hebt er mee gesproken, dat hoorde wel.
Hoe heb je die gevonden?
Ik heb je samengewerkt met een lokale journalist die mij bij een aantal mensen geïntroduceerde.
En dan ben ik met nog meer mensen gaan praten.
Op een paar moment zat ik dus met die twee jongens aan de tafeltje.
En daar bleek dan plotseling tijdens gesprek dat hij veel meer wist dan ik had gedacht.
En dan er bleek die gasten zijn deel van een clan van een mafiasfamilie die de route hier controleert.
Ik moet weten, vanaf Tunesië is Italië helemaal niet ver weg.
Op het dichtste punt is de Lampedusa maar 150 kilometer vandaan.
Toen ik daar rondreed in de auto, lakte ik dus plotseling de Italiaanse radio te horen in de auto.
Heel kraken, maar...
Ik ben er.
Het is superinteressant hoe dichtbij dat dat is.
En die smokkelaars waren Tunesiërs van een aantal eilanden waarvan er twee bewoond zijn, net voor de kust van de Stadsfax.
Dat is een stad al 300 kilometer onder Tunis.

En die gasten hebben gewoon heel veel ervaring met de zee.

Al onder de jaren zijn dat vissers.

Maar in de laatste decennia zijn die ook heel bekwaam in het smokken van alles wat hij maar kan bedenken.

Die kerels vertelden ook tegen mij, de ene dag zijn migranten maar ik kan alles doen, terugskan ook.

Dus die kerels kennen die wateren er door en door.

Ze weten nu dat ze soms een boot kunnen laten vertrekken,

die dan net achter een zandbank wegvaart werd,

die er niet achteraan kan, die jongens kennen gewoon zeer goed,

die routes bovendien hebben ze toegang tot al die vissers die daar zijn

en die hebben ze nodig voor de bootjes.

En die verkopen dan een boot uit de smokelaars,

die steken daar dan bij die vissersbooten 50 tot 100, soms 150 in het verleden,

waarom soms heel grote booten met 600 mensen die vanaf Libye vertrokken.

Maar ja, die booten raken op.

En dus zijn we in een situatiebeland waarbij een soort metalen bootje van ijzer en platen die aan elkaar gelast zijn,

van een meter of 6, soms 9 lang.

En je kunt het u voorstellen, ja, in zo'n klein ijzer en sloepje,

het is misschien niet ver naar Italië,

maar als ze dan ook nog een keer met een slechtere motor rij varen of zo,

dat gebeurt ook soms en kan die oren steken 24 uur, soms zelfs 2-3 dagen duren.

En daar komt iets griezelig bij,

dat die metalen booten, als die omslaan zijn, die werkt, die zinken.

De rubberbootjes, als die kapot gingen, bleven die zo op het oppervlakte drijven.

Dat helpt om die gasten makkelijker terug te vinden vanuit de lucht, op raden heftsva schepen.

Maar dus als zo'n ijzer en boot sinkt, zijn die jongens bijna niet te zien, bijna niet te vinden,

waardoor we heel, heel moeilijk weten hoeveel mensen er ook die oversteek niet halen.

Sinds het begin van dit jaar zouden er 650 mensen zijn verdwenen

en gestorven voor de kusten van Libia en Tunesië.

Maar het is ontwijfelt meer.

Eén van de Smokkelaars die ik sprak zij, alleen in de afgelopen week zijn er 150 mensen gestorven.

Want dit week zijn er nog heel veel mensen gestorven.

Hoeveel?

Ik denk dat er 150 mensen gestorven.

150?

Ja.

Het werk is niet zwaar, alleen de merken zijn zwaar.

Wat vragen die Smokkelaars voor zo'n oversteek?

Wel, dat variëert.

De route vanaf Sfax wordt vooral gebruikt door Tunesiers en gebeurt nog altijd vooral via houten boten.

En die houten boten daar zijn de prijzen voor Tunesiers, vertelden die twee jongens mij tussen de 3500 en de 4500 dinar.

Dus dat is tussen de 1000 en de 1500 euro.

Voor een afrikaan die op die boten stapt, is de prijs hoger.

Die betaalt 7000 dinar.

Omdat als Smokkelaars kreeg gegaan worden met Afrikanen, vliegen ze veel langer de cellen. Ook als er niemand is gestorven.

Omdat zoals ik daar net zei, die Tunesische president met zijn racisme heeft uitgesproken van iedereen die Afrikanen helpt met de Smokke route gaat 30 jaar de cellen.

30.

Kom zo.

De Zantinusien dukt ongeveer 1 jaar.

Maar er zijn ook, wat ze in het jargon wild migration noemen, heel ongecontroleerde nieuwe vorm van migratie met die ijzeren broodjes.

Dat zijn vooral die geneers en die Ivorianen waar ik het daar net over had.

Die vertrekken noordelijker dan Sfax vanaf de kuststrook rond de dorpje La Louza.

Dat is een strok van ongeveer 80 kilometer van waar ze vertrekken.

En dat is veel goedkoper.

Ik heb met een Afrikanische Smokkelaar uit Gineen gesproken.

Die zei, bij ons betaalde ze 2000 tot 2500 dinar.

Dat is 590 tot 750 euro.

Maar dus wel veel doodelijker.

Dat zijn die bootjes met 40 man in één ijzerensloepje.

Treden de Tunesische politie en de kustwacht niet op tegen die mensen Smokkelaars?

Die jongens uit Sfax vertellen mij dat ze de politie ook heel goed kennen.

En als het nodig is wordt er iemand omgekocht.

Maar natuurlijk wil Europa wel dat die kustwacht performant wordt.

En dus investeren ze daarin, proberen ze hulp te bieden.

En dat leidt ook wel tot meer boten die worden tegengehouden.

Er zijn dit jaar 14.000 mensen tegengehouden.

Dat schaapt dan vaak over.

Mensen zitten daarna nog een keer op niet proberen.

Maar de Smokkelnetwerk zelf uit mijn ervaring van de afgelopen week blijven voorlopig goed georganiseerd en buitenschot.

Die Afrikanische Smokkelaar vanaf de kust bij La Luzah is ouder niet open.

Daar ben ik in een olijfboom gehaald.

Ja, plotseling was ik daar in een soort van zand oasis.

Waarbij er bij een paar gebouwende honderden zwarte Afrikanen zaten.

Dat was ook heel angst.

Ja, een situatie trouwens, toen ik daaruit stapte,

reed er plotseling om al het Tunisius op motorscooters rond mij die mij zeiden dat ik moest vertrekken.

En ja, dat is heel akelig.

Maar er zijn veel van dat soort punten de paar, zoals ze dat noemen, vertrekpunten, waar die gasten gewoon in het wilde weg die migratie kunnen organiseren.

Ik vroeg aan die Smokkelaar, oh, komt de politie hier?
Dat nooit weten ze niet dat jullie hier zijn.
Ja, zo nu en dan vallen ze hier binnen, dan vlucht je erin.
En dan halen ze onze rugzakkeleef, dan bestelen ze ons.
Want ze weten dat er veel van die gasten die in die boodjes gaan stappen,
veel cash geld bij hebben.
En iets aan de Smokkel zelf doen is nauwelijks te zien.
Ik heb zelfs gehoord dat soms de boodjes die gebruikt worden
gewoon worden teruggekocht van corrupte grenswachters
die aan slot hebben gelegd.
Dus Smokkelaar koopt daar gewoon die sloop terug van de kustwacht
die hem net heeft tegengehouden.
Nog even over die Smokkelaar zelf.
Hoe praten ze over hun werk?
Want ergens weten ze toch, ze weten één,
dat ze illegale dingen aan het doen zijn natuurlijk.
Maar twee, dat ze mensen zelfs de dood in sturen
knaagt dat niet aan hun geweten.
Ja, verschillende Smokkeleefs hebben daar een verschillende reactie op.
Die Hassan was echt een schurk.
Dat kan het eigenlijk niet anders zijn.
Wat zou ik daar wakker van liggen, dan mensen stijven.
Hij is heel letterlijk.
Je pleurt.
Je pleurt maar meer.
Je pleurt maar meer.
Je pleurt maar meer.
Als jouw moeder aan het huilen is, dan is de mijde content.
Want dan kan ik brood op de plank brengen,
want daarmee verdien ik geld.
Andere waren daar dan weer anders op aan het reageren.
Die zeiden van, ik vind het wel echt vreselijk.
Ik vind het zeer lastig.
Er was voor je week een ramp met Tunisiërs
waar vijftien jongens omkwamen en vier het overleven.
En één van die Smokkelaars had het toch wel moeilijk mee.
Die zeiden van, ja, dat was met het suikerfeest.
Dat was echt al een domper op alle vieringen.
We hebben de rechten allemaal mee omgevouwd.
Maar toch blijft hij dan nieuwe mensen in boodjes zetten.
En de uitleg daarvoor is, het gebeurt toch.
Het enige wat we doen is faciliteren.
Het is niet onze verantwoordelijkheid.
Je had het over die scheebruik waar één van die Smokkelaars

het moeilijk mee had, zeg maar.

Je hebt met één van de overlevenden gesproken.

Hoe was dat?

Ik moet het zijn, ik heb volk migratie, ondertussen zes jaar.

En ik heb nog nooit zo kort na zoiets verschrikkelijk erbij geweest als iemand daarover vertelde.

Kasper.

Alsjeblieft.

Die jongen is 23.

Komt uit een dorpje op het Tunesische Platteland, Regap.

En hij was in een bootje gestapt op 17 april.

Dat was vier dagen voordat ik er was.

We waren eerst acht uur aan het varen en het ging eigenlijk goed.

We speelden nog gezelschapspelletjes op onze telefoon.

Er was een meisje in de boot van zes die paardje reed op de schoot van haar papa.

Het leek eigenlijk bijna een reis.

Maar ze waren om tien uur zavondsvetrokken

en acht uur later, rond een uur of zes,

in de ochtend werd de zee heel wild.

En ze lopen de golven de ene naar de andere keert tegen die boot en plotseling

zegt dat meisje van zes die op de bodem van dat bootje lag.

Water, water.

Er is water in de boot.

En die boot was een houtenboot.

We gingen vol te lopen.

En heel wat van die passagiers zijn beginnen hosen.

Twee uur en de hand stond te lopen.

We hebben ondertussen beleefd die zee op een neerdaal.

En toen dat een vriend van hem, Ahmet Hennachi, riep,

is hij eruit gesproken.

Hij is zo uitgekapt.

Hij is twee meter weggezwoomen.

Hij heeft gekeken hoe het schip en hij maakte wie ging het bewegen met zijn handen.

Het was zo.

De eerste keer, de tweede keer, de derde keer,

en dan omsloeg.

Het was op de zijkant.

En hij dacht dat iedereen dood zou zijn.

En ze waren onder het.

Dus ik zei, kijk, die mensen zijn dood.

En ik zei, ik ben voor God.

Dat ik zou survival.

Ja.

En dan swam je weer naar de bood, om de hand te lopen.

En dan seling hoort hij vanaf de bood.
Houd de bood vast uit de bood, vast de bood gaat ons redden.
Dus er had nog een paar, het wel overleefd.
Ze waren met zes met hem erbij.
Ik vond vijf mensen op de bood, en het was de zijkant.
En ze hebben dan in die wilde zee zich vastgeklampen aan de ronde van het schip.
Die bood schommelde de hele tijd in het weer, bewoord zeer snel.
En ja, Julali, toen ik hem aantrof, had nog zijn benen van zijn knieën tot zijn tenen
in het verband van ze de hele tijd tegen die dag houdt.
En die kokels en de bodem van die boot te schapen, zijn uitwas er eigenlijk helemaal af.
En hij heeft urenlang, zeven uur lang, in het zouten water gelegen.
En daar vertelden wij op een paar momenten.
Hij was de jongen die naast hem aan die boot ging.
Hij kliet eraf.
En die greep hem vast.
En die trok hem dus mee van die boot.
En heeft die jongen een keiart geslaan, zo hard als dat hij kon op zijn hoofd.
En dan is hij terug naar de boot gezongen.
En kiek hij achterom en heeft de jongen die nog even probeerde om boven te blijven.
Hij heeft het die zien verdrinkt.
Dat draag je voor de rest van je leven mee?
Ja, absoluut. Ik vond dat...
Ja, ik vond dat echt heuiveringwekkend.
En het meest schokkeerende misschien is wel dat je daar dan heel erg sprek voert.
En dat je dan zegt van...
Het ik zo zo op die dag verband rondzij ben en zegt...
Vanaf dat dit er af is, dan stap ik weer in de boot.
En dat...
Tunesie is een kapot land.
Er is hier niets meer voor mij.
Ik ben verkoop van fruit en groenten.
Ik verkoop heel de dag per se knalmandelen en watermeluinen.
En als ik thuis kom, is mijn geld alweer op aan de benzine om thuis te geraken.
Ik wil hier weft.
Mijn toekomst is elders.
Straks hebben we het nog over jou ontmoeting met een vader die zijn zoon in diezelfde schipbreuk
heeft verloren.
Maar eerst gaan we er even uit voor reclame.
Laat onze Hedin Automotive Specialisten ook u informeren...
...waarom u best nog voor een juli uw Mercedes-Benz-plug in hybride besteld.
Meer info op hedinautomotive.be
Casper, terug naar die schipbreuk waar je het net al over had.
Je bent niet alleen met een man gaan praten die de schipbreuk heeft overleefd...
...maar ook met de vader van iemand die waarschijnlijk gestorven is in diezelfde schipbreuk.

Ismael, een man van 60, die is woedend.
Ja, radeloos hebt en woedend.
Die man zijn zo'n armet.
Dat is die jongen die dus had geroepen.
We gaan hem allemaal verbrenken.
We waren na dat juli in het watersprong...
...die twee waren vrienden uit hetzelfde dorpje.
Ja, die vader is woest.
Die vader heeft, behoort hij, tot in van de beter gestelde families van dat dorpje.
Ze hebben in theorie geld genoeg.
En die Achmed had een internetwinkel.
Waardoor hij genoeg geld ook meer verdiende om zelf die smokkel te betalen.
En daarom is hij ook kunnen vertrekken...
...want zijn vader was virulent tegen de poging wagen om Europa te bereiken.
Hij heeft een half uur, drie kwartier keihard zitten afgeven op Europa...
...dat onze jeugd lokt.
En waarom zet Europa de grenzen op?
Klonk eigenlijk alsof je met een rechtse politicus in Europa aan het praat waar.
Het is open grenzen en humanitair en NGO's...
...die helpen ten eerste eens met eten en drinken en geld en onderdak.
En die tonen dat dan weer op TikTok en Facebook met video's en dat verspreide propaganda...
...op die manier nog meer mensen te lokken, die zag er een heel complot in.
Ik heb hem gewoon laten vertellen om eerlijk te zijn.
Hij was zo boos.
Ik had geen zin om meteen zomaar te discussiëren met hem.
Maar er staat wel een aantal interessante aspecten in wat dat is.
Zoals die TikTok-filmpjes.
Als je op een tunisische TikTok kijkt...
...zien je jongens die tonen hoe leuk het is in Rome en Parijs en Brussel.
Tonen hoe ze het hebben gemaakt in Duitsland.
Hij ziet niemand die TikToks maakt natuurlijk als ze onder een brug slapen...
...en in de keuken van een restaurant in zwart worden uitgebouwd.
Dat tonen ze niet.
Dus het klopt dat die...
...dat dat verteek in het beeld van het zogenaamde Europese succesverhaal.
Het beloofde land.
Dat dat een enorme impact heeft.
Maar goed, ik heb hem ook proberen uitleggen...
...dat juist Europa op dit moment er alles aan doet om migratie aan banden te leggen...
...erder dan het omreker.
Ik gelegd hoe dat er een hele lijst...
...en ministers op weg is naar Tunesië om zo snel mogelijk die nieuwe route...
...hoe dan ook te sluiten of zo dicht mogelijk te krijgen.
Onze eigen minister van Buitenlandse Zaken...

[Transcript] DS Vandaag / Onze reporter praatte met mensensmokkelaars in Tunesië

...Labeep die gaat in opdracht van de Europese Commissie Buitenlandse Zaken...
...zamen met het haar portugese collega in mij naar Tunis...
...om te rapporteren over de situatie en zo snel mogelijk...
...tot een oplossing te proberen komen.
Ze zijn nu dus een druk debat aan het voelen twee weken geleden in de Europese Raad...
...was Tunesië een van de eerste onderwerpen.
Ik heb dat aan die man een beetje uitgelegd...
...maar ik had ook geen zin in een twist gesprek met iemand die op zoek is naar zijn zoon.
Het is een man die wanneer open is...
...omdat hij geen nieuws heeft over zijn 27-jarige zoon die niet is teruggekeerd.
En wat kunnen die oplossingen of die maatregelen van Europa zijn?
Kan er niets gedaan worden tegen die mensensmokkel?
Want dit is een verhaal dat we al jaren horen.
Het lijkt een onmogelijke strijd.
Wel, er zijn wel dingen die gedaan worden en eigenlijk ook met redelijk veel succes.
Als je kijkt naar die Turkije-deal, er waren miljoenen syriërs naar Europa gekomen, plotseling...
...was dat een fractie ervan, maar tien procent het jaar erop.
In Libye in 2017 heeft de Italiaanse geheime dienst letterlijk de smokkelaars omgekocht.
Ik heb die smokkelaars in Sfax dat ook voorgelegd.
Zou Europa jullie kunnen omkopen?
Hoeveel moet je krijgen om te stoppen met smokkelen?
Als ze hier een goed project opzetten en ons allemaal iets van 700 euro per maand geven...
...dan doe alles dicht, dan kan er geen muis niet meer door.
En wij controleren alles.
Die smokkelaars, wie dat sprak, die vrij gewetenloos...
...die vertelden mij eigenlijk gewoon, we willen misschien ook nog naar Europa gaan...
...en we stappen dan in een bootje, maar we gaan nooit in de boot te stappen die we zelf organiseren.
Als ik in een boot stop, dan zal het niet met vijftigst, maar misschien met vijf...
...en met een deftige motor, want zo'n kleine motor van 30 paardenkracht...
...daar zie je de mij niet instappen, maar daar steken die dus wel mensen in.
Dat is gewoon het cynisme.
En ik heb toch een paar keer gedacht, hoe kan het in Votsdam dat dit zo makkelijk gebeurt...
...zo in die open manier.
Natuurlijk spreekt niet iedereen met het smokkelaars.
Maar als ik een beetje in die sector doe, dan dacht ik...
...ja, als ik dan allemaal de politie serie is als de wire en zo...
...als je hier nu gewoon een klein één infiltrant op loslaat, dan weet je binnen een paar weken...
...waar dat die plekken zijn.
Je kunt identificeren wie dat de personen zijn die alles organiseren.
Je kunt continuïseren welke toeries eerst de boot te nadeleveren.
Je kunt eigenlijk gewoon daar wel een grote inlichting en operatie op loslaat...
...en dan in één klap met een gecoördineerd aantal raids...
...mocht ik aan de knoppen zitten van de smokopstrijding, dan had ik wel ideeën.

[Transcript] DS Vandaag / Onze reporter praatte met mensensmokkelaars in Tunesië

Ik dacht, hoe is het in Votsdam mogelijk?

Europa spreekt al tien jaar over. Dit is onze grootste prioriteit.

En op een terras bij de Waterpep zit Hassan gewoon te vertellen van...

...ja, ik ben onantastbaar.

Ja. Kaspergutels, dankjewel.

Ja, ik wel, Alexander.

Dit was vandaag de dagelijkse podcast van de Standaard. Bedankt voor het luisteren.

Volg ons op Spotify, Apple Podcast of één der welk ander podcastplatform.

In onze gratis FDS podcast kan je niet alleen ons werk beluisteren...

...maar ook de beste podcasttips terugvinden.

Alle credits van de podcast die je netwoorde, vind je op standaard.be...

...schijne strijp podcast.

Reageren kan via podcastatstandaard.be.